

debatt@klassekampen.no

KRONIKK
& DEBATT

Fortielser fortærer.

HAUK

DAGENS SUKK

Med konstant sjukefravær og mer penger kan vi opprettholde sjukelønna.

Sjuk debatt

HALLVARD
BAKKE

Sjukefravær og sjukelønn har vært det sentrale politiske diskusjonstema de siste par månedene. Statsminister Jens Stoltenberg har fremholdt at det haster med å tenke nytt for å redusere veksten i sjukefraværet. Han brukte mye av sitt foredrag på LOs kartellkonferanse på Gol til å lansere nye tiltak for å klare dette. «Vi må tørre å tenke nytt,» sa statsministeren.

Kommunenenes Sentralforbund har bedt regjeringen nedsette en bredt sammensatt velferdskommisjon som skal foreta en grundig gjennomgang av den norske velferdsstaten for å se om den i det hele tatt er levedyktig. Administrerende direktør i KS Sigrunn Vågeng vet allerede svaret. Til Aftenposten sier Vågeng at «velferdssystemet vi har er ikke bærekraftig.»

Oslo Høyres leder Michael Tetzschner vil kutte arbeidstakernes sjukelønn med 20 prosent for å få fraværet ned, og stoppe den «ukontrollerte» veksten i sjukefraværet, stikk i strid med Høyres program for denne perioden. Sjukelønnsordningen er en gjøkunge som stenger for andre velferdstiltak, sier Tetzschner. Den er unndratt politiske prioriteringer fordi den er summen av folks valg i hverdagen, ifølge Tetzschner.

Økonomiprofessor Kjell Vaage er enig med Tetzschner og mener sjukelønnsordningen vil ligge der som en verkebyll helt til en fremtidig regjering blir nødt til å gjøre noe med den og redusere ytelsene. De borgerlige partienes ungdomsorganisasjoner vil innføre karensdager og mener at dagens foreldregenerasjon spiser opp hele kaken før de får satt seg til bordet.

Ifølge en rapport fra Sintef er sjukefraværet i dag på samme nivå som i 1971, selv om det har gått litt opp og ned. Sjukefraværet var omtrent akkurat det samme for ti år siden som i dag. Det er derfor rett og slett ikke sant at det har skjedd en «ukontrollert» vekst i sjukefraværet, slik det påstås. Fraværet økte i fjor, men det vil gå ned igjen, sier Statistisk sentralbyrå, som har studert endringer i sjukefravær som følge av svingninger i de økonomiske konjunktorene.

Nå er neppe noen mot lavere sjukefravær, vel å merke hvis det skyldes at folk blir friskere, eller at arbeidsmiljøet bedres og arbeidsgiverne blir flinkere til å tilrettelegge arbeidsforholdene.

STABILT: Sjukefraværet har holdt seg konstant siden 1970-tallet. Likevel mener Jens Stoltenberg det haster å få det ned.

FOTO: CORNELIUS POPPE, SCANPIX

Avisene skriver også jevnlig om virksomheter, både private og offentlige, som gjennom en aktiv innsats har fått sjukefraværet betydelig ned. Behovet synes derfor ikke å være så mye nytenkning, men at man anvender det vi allerede vet og at andre bedrifter trekker lærdom av erfaringene og metodene der sjukefraværet er redusert.

NAV skal spille en aktiv rolle for å følge opp langtidsledige. I et stort antall tilfeller gjør ikke NAV dette i dag. En måte å få ned sjukefraværet er derfor å sette NAV i stand til å gjøre denne oppgaven tilfredsstillende. En del mennesker går sjukemeldte i månedsvis fordi de venter på behandling. Ved å kutte ned på ventetiden vil også færre bli værende så lenge i sjukefraværstatistikken.

«Selv uten olje og gass produserer vi mer i dag enn i år 2000 medregnet olje og gass»

Er vårt velferdssystem i ferd med å bryte sammen på grunn av det høye sjukefraværet? Siden sjukefraværet har holdt seg konstant over en rekke tiår, er det litt underlig at vi nå, når landet er rikere enn noen gang, ikke lenger skulle ha mulighet til å opprettholde velferdsstaten og endog forbedre den. Folketrygden utbetalte i fjor 37 milliarder i sjukelønn, arbeidsgiverne 19 milliarder. Til sammen blir det noe under 60 milliarder kroner. Hvis vi fikk ned sjukefraværet med 20 prosent, som er målet for IA-avtalen, ville vi altså spare knappe 12 milliarder i sjukelønn.

Nå vil ikke alle som kommer tidligere tilbake i jobb gjøre full arbeidsinnsats.

Noe av poenget er at de skal få tilrettelagt arbeidsoppgaver som de kan utføre uten å være 100 prosent arbeidsdyktige. En realistisk besparelse er derfor kanskje 10 milliarder årlig, hvis sjukefraværet ble redusert med 20 prosent på permanent basis.

Det tilsvarer 0,5 prosent av nasjonalproduktet i Fastlands-Norge i 2010. Selvsagt kunne man ønske å bruke disse pengene til andre gode formål, men å hevde at velferdsstaten ikke er bæredyktig hvis vi produserer bare 99,5 og ikke 100 prosent, slik KS påstår, blir et ganske drøyt stykke. De siste ti årene har produksjonen i Fastlands-Norge økt med omkring 30 prosent. Det betyr at selv uten olje og gass, produserer vi mer i dag enn i 2000 medregnet olje og gass. Vi hadde en fungerende velferdsstat den gang også. At velferdsstaten skulle være truet av sjukelønns selv om petroleumsinntektene i fremtiden blir lavere, er derfor noe regelrett tøv. De samlede årlige offentlige utgifter til sjukelønn utgjør for øvrig ganske nøyaktig

det Finansdepartementet tror det private forbruket vil øke med i 2010.

Da full lønn under sjukdom ble innført i 1978, var det for å ta bort den store urimelighet som lå i at store grupper allerede hadde en slik ordning, i hovedsak de med høyere lønn og mindre fysisk anstrengende arbeid. Tetzschner vil nå gjeninnføre denne urettferdigheten. Det er kanskje god høyrepolitikk, men det ville gjenopprette klasseforskjeller og skape større ulikheter.

Hallvard Bakke
hall.bakke@gmail.com

Hallvard Bakke er utdannet siviløkonom og tidligere statsråd for Ap.

PÅ TEPPE

Unik miks

Aller Media lanserer magasinet Isabella, som med sin **unike innholdsmiks** skal gi et helt nytt tilbud til **kjøpsterke og kreative norske kvinner**.

Magasinet skal ifølge forlagsredaktør Ellen Arnstad **stimulere skaperglede og det gode hverdagslivet med fokus på hagen, maten og boligen**.

Som AKP sa i sine glansdager: Dette er **viktigast no**.

Margin

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (NNN) **krever ti prosent lønnstillegg** for lavlønnsgrupper ved vårens oppgjør.

Litt å gå på.

Odd «Rema» Reitan sier til VG at **«utspillet er ren lønnskamp»** (skarp fyr), og at Reitangruppen har **lave marginer å gå på**.

Så usle er marginene at Reitan ifølge skatteløstene har **formue på bare 587 millioner kroner**.

Understatement I

Dagbladets sjefredaktør

Anne Aasheim kaster kortene, og sier at **opplaget har ikke utviklet seg så positivt som jeg hadde håpet**.

Beskjeden.

Det hadde muligens gått an å si dette **enda sterkere**.

Understatement II

Klubblleder **Per Syversen** i Aftenpostens grafiske klubb sier til DN etter at kassereren tømte klubbkassa for 7,5 millioner:

– Det er noe som ikke er riktig her.

Det kan nesten se slik ut.

Gode navn

Dagbladet trykker et leserinnlegg fra to fanger. En av dem signerer med **Kjell T. Ring**.

teppet@klassekampen.no